

VEILEDER FOR HÅNDTERING AV VOLD OG TRUSLER I IDRETTE

Norsk idretts visjon er *idretts glede for alle* og idretten skal være en trygg arena for alle som deltar. Vold og trusler er ikke forenelig med idretts glede.

Idrettens strategidokument 2019 – 2023, [Idretten skal!](#), slår fast at «Idretten skal på alle nivåer praktisere nulltoleranse for enhver form for diskriminering og trakassering.» Dette gjelder også vold og trusler.

Denne veilederen skal gjøre det lettere å rapportere, håndtere og reagere på vold og trusler i idrettssammenheng.

Følgende overordnede prinsipper skal gjelde for håndtering av vold og trusler i idrettssammenheng:

- Alle saker skal tas alvorlig
- Vold og trusler skal alltid få en konsekvens.
- Alle har et ansvar for at idretten følger opp vold og trusler.
- Vold som medfører kroppsskade og grove trusler skal alltid anmeldes til politiet.
- Idretten skal bidra til at politi og rettsvesen håndterer saker som gjelder vold og trusler best mulig, ved å informere politiet om hendelser og om nødvendig selv anmelde.
- Idretten skal aldri fraråde noen å anmelde en sak om vold og trusler til politiet.
- Idretten skal ta vare på de involverte, og legge til rette for at håndteringen av saken ikke fører til unødvendig påkjenning for dem.
- Idretten har et særlig ansvar for at den som har opplevd vold eller trusler opplever trygghet for å kunne fortsette med sin deltagelse i idretten.

[Her finner du informasjon om hvordan du kontakter politiet.](#)

I arbeidet med veilederen har vi hatt fått gode innspill fra Norges Fotballforbund (NFF), Oslo idrettskrets og Politidirektoratet. NFF har utviklet egne ressurser for håndtering og forebygging i fotballen, disse er tilgjengelige på www.fotball.no

Denne veilederen vil bli oppdatert etter hvert som vi forbedrer våre råd basert på innspill og tilbakemeldinger. Kontakt gjerne seniorrådgiver verdiarbeid Håvard B. Øvregård på havard.ovregard@idrettsforbundet.no Denne versjonen er sist oppdatert onsdag 26. februar 2020.

Her er veilederen til nedlasting [*legg inn link til veilederen i pdf-versjon til nedlasting*]

—

Har du opplevd vold eller trusler i idrettssammenheng?

- Ring politiets nødnummer 112 om situasjonen er akutt; hvis du trenger umiddelbar hjelp eller det er alvorlige kroppsskader.
- Snakk med noen du stoler på, og få hjelp til å ta kontakt med politiet og idrettslaget.
- Gi beskjed til styreleder eller daglig leder i idrettslaget ditt, slik at de kan følge opp saken.
- Ved fysisk skade bør du gå til lege. Be legen skrive i journalen hva som har skjedd deg og be om utskrift av journalen som du kan ta med til politiet.
- Idretten oppfordrer alle som opplever vold og trusler om å anmelde dette til politiet. For mer informasjon, se www.politiet.no eller kontakt politiet på 02800.
 - Når du anmelder;
 - Bidrar du til å hindre at andre opplever det samme.
 - Bidrar du til at saken blir håndtert på en best mulig måte.

- Får du flere rettigheter som fornærmet. [Se mer her](#).
- Det er viktig for både politiets arbeid og dine rettigheter at du bidrar med god dokumentasjon av saken. Beskriv og ta bilde av skade / trusler, skriv ned hva som har skjedd og når det har skjedd.
- [Her er en liste over informasjon og dokumentasjon som er nyttig å ha med til politiet](#).
- Du kan kontakte støttesenteret for kriminalitetsutsatte:
 - tlf: 800 40 008,
 - <https://www.politiet.no/kontakt-oss/stottesenter-for-kriminalitetsutsatte/>
- Du kan få bistand til å søke om erstatning ved å kontakte kontoret for voldsoffererstatning: www.voldsoffererstatning.no

—

Har du sett eller hørt om vold eller trusler?

- Det viktigste du kan gjøre er å hjelpe og støtte den som har blitt utsatt for vold og trusler.
- Ta kontakt med styreleder eller daglig leder i idrettslaget.
- Ta kontakt med politiet på 02800 og rapporter om det du vet, også dersom du er usikker på om det foreligger et lovbrudd. Er situasjonen akutt ringer du politiets nødnummer 112.
- Vær oppmerksom på at du også kan trenge støtte, råd eller veiledning i arbeidet med å hjelpe en person som er utsatt for vold eller trusler. Ikke vær redd for å be om støtte og råd.

—

Er du representant for et idrettslag, og har mottatt informasjon/varsel om vold eller trusler?

- Sørg for å tilby hjelp til den som har opplevd vold eller trusler.
- [Kontakt politiet](#) dersom det er utført vold som har resultert i en kroppsskade, eller det har kommet trusler om å utføre en straffbar handling mot en person, for eksempel vold.
- Kontakt aktuelt særforbund slik at saken også kan vurderes av særforbundet.
- Sørg for at saken blir håndtert i idrettslaget, se råd under.
- Du kan kontakte din lokale idrettskrets eller ditt særforbund for råd og veiledning.

—

Hva er vold og trusler?

- Vold og trusler er definert i straffeloven, og disse definisjonene ligger også til grunn for forståelsen om hva som er straffbart etter idrettens lov- og regelverk.
- Vold kan defineres som «enhver handling rettet mot en annen person, som skader, smerter, skremmer eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller å slutte å gjøre noe den vil». [Les mer her](#).
- Å slå, sparke, gi juling, ta kvelertak, vri armen, holde fast og dytte er vold. Men voldshandlingene trenger ikke kun bestå av slag og knyttnever. Det innebærer også bruk av makt, tvang og trusler.
- Vold som medfører en krenkelse av kroppens integritet uten å skade den vesentlig kalles i straffeloven for *kroppskrenkelse*. Eksempler kan være slag og spark som medfører rødhet, mindre hevelse, blåmerke eller andre små skader som går over.
- Medfører volden eller maktbruken skade av mer alvorlig eller varig karakter, kan det rammes av bestemmelsen om *kroppsskade* i straffeloven. Kroppsskade omfatter bl.a. bruddskader, bevissthetstap, hjernerystelser, smerter etter kraftig kvelertak, sår som må sys, skader som gir varig men eller fører til sykmelding.
- En trussel er straffbar dersom det ved ord eller handling trues med straffbar adferd på en slik måte at trussel er egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Dette gjelder for eksempel ved trussel om vold.

- Dersom trusselen omhandler mottakers hudfarge, etniske opprinnelse, religion/livssyn, seksuelle orientering eller funksjonsevne, skal den straffes strengere.
- I enkelte idretter aksepteres handlinger fra utøvere som utenfor banen ville vært ansett som vold (f.eks. kampsport hvor selve formålet kan være å slå/sparke motstanderen). Dette er i utgangspunktet ikke straffbare handlinger. Vold som overstiger det som etter reglene er godkjente handlinger i en idrett, vil kunne være straffbare både i norsk rettsvesen og etter idrettens regelverk.

—

Når og hvordan bør Idrettslaget kontakte politiet?

- Ring politiets nødnummer 112 om situasjonen er akutt; hvis du trenger umiddelbar hjelp (f.eks. en pågående slåsskamp) eller det er alvorlig kroppsskader. I andre situasjoner kontakter du politiet ved å ringe 02800.
 - *NIF og NFF har en dialog med politiet om å få et kontaktpunkt i hvert politidistrikt, som idrettslag kan ta kontakt med i slike saker. Ved etablering av slike kontaktpunkt, vil kontaklinformasjon til disse legges ut her.*
- Idretten anbefaler alle personer som blir utsatt for vold eller trusler å anmelde dersom man;
 - blir skadet eller risikerer å ha behov for medisinsk behandling.
 - blir redd for å oppsøke idretten / den aktuelle idrettssituasjonen.
 - er redd for at vold/trusler skal fortsette.
- Idrettslaget bør gjøre det enklere for personer å anmelde, for eksempel ved å følge personen på politikontoret, hjelpe til med å sørge for dokumentasjon ol.
- Anmeldelse er også et viktig preventivt tiltak, det gir den fornærmede bedre rettigheter, og det gir politiet anledning til å vurdere om det har skjedd noe straffbart. En anmeldelse kan også gjøre det enklere å få dokumentert en sak i NIFs domsutvalg.
- Idrettslag skal selv anmelde forholdet dersom saken gjelder en kroppsskade eller grove trusler, det er åpenbart hva som har skjedd og personen som er fornærmet ikke selv har anmeldt.
 - Dersom idrettslaget er usikker på hva som har skjedd, usikker på om det allerede er anmeldt, eller av annen grunn er usikker på om de skal anmelde, anbefaler vi idrettslaget å kontakte politiet og informere om det idrettslaget vet om saken. Politiet kan gi råd om videre håndtering.

—

Saksgang i idrettslaget

- Det er hovedstyret i idrettslaget som behandler og gjør vedtak i idrettslagets håndtering av saken, ikke gruppestyret (fotballgruppa, skigruppa, etc.).
 - I tillegg bør alle saker som gjelder brudd på en idretts sanksjons- eller kampreglement meldes til relevant organ i særforbundet.
- Som i andre saker skal styrets medlemmer vurdere sin habilitet, og dette bør fremkomme av relevante protokoller.
- Alle saker skal følges opp, uavhengig av om saken blir/er behandlet av politiet.
 - Dette gjelder både om noen blir dømt i saken, eller om saken ender med for eksempel frifinnelse eller henleggelse.
- Styret bør peke ut to personer i styret som er saksansvarlige.
- Mens en sak er under behandling av politi eller rettsvesen, skal idrettslaget:
 - Vurdere om saken skal meldes inn til NIFs domsutval for suspensjon av involverte.
 - Sjekke med politiet om idrettslagets behandling av saken kan svekke eller forstyrre politiets behandling. Idrettslaget skal alltid følge en oppfordring fra politiet om å avvente politiets håndtering.

- De saksansvarlige bør ha separate møte med de involverte, og vurdere om det skal hentes inn annen informasjon. På bakgrunn av dette lager de et forslag til styrets konklusjon i saken.
 - Møter med involverte bør skje i denne rekkefølge: 1) varsler, 2) fornærmet, 3) den som skal ha utført handlingen.
 - Den som skal ha utført handlingen skal få vite hva vedkommende skal ha gjort, mot hvem, og få komme med sin versjon/opplevelse av hendelsen.
- Idrettslaget kan ta kontakt med den lokale idrettskretsen eller sitt særforbund for råd og veiledning.

Idrettens egne reaksjoner på vold og trusler?

- I tillegg til eventuell oppfølging fra politi og rettsvesen skal saker som gjelder vold og trusler alltid følges opp med reaksjon fra idretten.
- Idrettens oppfølging har som mål å ivareta idrettens visjon *idretts glede for alle* ved at;
 - den som har blitt utsatt for vold og trusler skal kjenne seg trygg og ivaretatt i idrettslaget,
 - idrettslaget reduserer risikoen for at det skjer nye hendelser av vold og trusler, og
 - Idrettslaget kan reagere strengere ved eventuelle nye tilfeller av vold og trusler utført av samme person.
- Det skal alltid vurderes om vold og trusler som skjer i idrettslig sammenheng skal sanksjoneres etter NIFs straffebestemmelser, se [kapittel 11 i NIFs lov](#).
 - Hvis det foreligger brudd på NIFs straffebestemmelser skal saken påtales til NIFs domsorgan.
 - NIFs domsutvalg kan blant annet frata en person retten til å være trener/leder/utøver/tillitsvalg i norsk idrett for en gitt periode.
 - Kontakt aktuelt særforbund slik at særforbundet også får vurdert saken.
 - For hendelser av mindre alvorlig grad, bør som minimum personen få melding om at gjentagelser vil føre til en mer alvorlig reaksjon. En slik advarsel kan ilegges av idrettslaget selv, se NIFs lov § 11-1.
- Det er styret i idrettslaget eller annet organisasjonsledd i NIF som kan påtale forholdet til NIFs domsutvalg.
- Dersom det er viktig at en person blir tatt ut av den idrettslige aktiviteten umiddelbart, kan NIFs domsutvalg suspendere vedkommende i påventa av en endelig avgjørelse.
- Et idrettslag som vurderer å påtale et forhold til NIFs domsutvalg, bør kontakte idrettskretsen for nærmere veiledning.
- Se også <https://www.idrettsforbundet.no/tema/juss/nifs-domsutvalg-og-appellutvalg/>

Dokumentasjon og sakslogg

- Ledelsen i idrettslaget skal alltid opprette en sakslogg når man tar imot meldinger om vold eller trusler. Her loggføres all oppfølging av saken, med dato, tidspunkt og hva som er gjort.
- Loggen kan være i denne formen:
 - [Dato] [Tidspunkt] X fikk telefon/e-post om saken frå person Y
 - [Dato] [Tidspunkt] X snakket med daglig leder om [tema for samtalen]
 - [Dato] [Tidspunkt] Daglig leder snakket med person Y [tema for samtalen]
 - [Dato] [Tidspunkt] Daglig leder informerte styreleder
- Unngå å skrive personopplysninger i loggen.
- Målet med loggen er å enkelt kunne gjøre rede for saksbehandlingen i idrettslaget. Dette bidrar til en ryddig saksbehandling, men er også viktig dersom saken blir fulgt opp av politi eller media.
- Logg og all saksinformasjon skal håndteres konfidensielt og ikke av flere personer enn det som er nødvendig for å håndtere saken på en forsvarlig måte.

Ta vare på alle involverte

- Ledelsen i idrettslaget skal ta vare på de involverte, og legge til rette for at håndteringen av saken ikke fører til unødvendig påkjenning for dem.
- Idrettslaget har et særlig ansvar for at den som har opplevd vold eller trusler opplever trygghet for å kunne fortsette med sin deltagelse i idretten.
- Idrettslaget skal også så langt mulig ta vare på den som skal ha utført vold eller trusler.
- Idrettslaget skal prøve å begrense rykter og snakk om de involverte, da dette er en belastning for alle parter.
- Vær oppmerksom på at du som kollega/ lagkamerat også kan trenge støtte, råd eller veiledning i arbeidet med å hjelpe en person som er utsatt for vold eller trusler.
- Husk at pårørende også kan bli utsatt - enten direkte eller indirekte. Pårørende kan også trenge og motta støtte fra idrettslaget.

Ressurser:

- NFFs nettsider om vold og trusler *[link kommer når denne er publisert]*
- Dreiebok fra NFF *[link kommer når denne er publisert]*
- [Riksidrottsförbundet](#) (Sverige)
- Momentliste over hva som bør dokumenteres *[link kommer når denne er publisert]*
- Oslo idrettskrets sin nettside om vold og trusler *[link kommer når denne er publisert]*

Kontaktinformasjon

- [Kontaktinfo politi](#)
- [Støttesenter for kriminalitetsutsatte](#)
- [Kontor for Voldsofferstatning](#)
- [Konfliktrådet](#)
- [Kontaktinfo særforbund](#)
- [Kontaktinfo til idrettskretser](#)